

smo se ukvarjali, prudenj smo voz naložili; z učeno-
stimi se ukvarjati. — Vstréženo (harmonisch). Per ti
cerkvi vstréženo zvoní. — Zapertek, jajce, ki se ne
izléže. — Na več krajih se sliši: oko iméti na kakšno
réc (auf etwas speculiren oder das Deutsche: auf etwas
ein Auge haben); postavim: na to hišo, njivo, nograd
sim zé dolgo okó imél, de bi ga kupil. — V roko-
delstvih poméni beséda: svitloba, toliko kot prostor
(die Lichte); postavim: kmétiška hiša mora tri séznje
svitlobe iméti na širokost in dolgost. — Kakšni réci
lice narediti poméni gladko in ravno narediti;
postavim: zidar naredí zidu lice; tesár ga naredí
na debelo poteseni stropnici i. t. d. L. Sevčan.

Zahvala.

V 42. listu lanjskih Novic je neki šolski prijatelj,
gospod I. P. obljubil, na koncu šolskiga leta za nar-
pridniši učence Dobrovske šole tri šolske darila (pre-
mije) poslati. Leté darila, to je tri veči in tri manjši,
práv lepo vezane slovenske bukvice so mi gospod vred-
nik v resnici na Dobrovo prinesli, za katere se nepozna-
nimu gospodu I. P. v svojim in v imenu z njimi podelje-
nih šolarjev in šolare preserčno zahvalim. Še 14 drugih
lepo vezanih bukvic sim bil za denarje gospoda Jožefa
Sevniga, lastnika Bokave, ravno v ta namen kupil.

17. dan Kimovca je bila šolska poskušnja ali eksa-
men. Gospod kaplan Matevž Milharčič, kateri so tudi
pretečeno leto pozimi, to je od sv. Martina do tretje ne-
delje po velikinoči 150 otrok, poleti pa, to je od Bin-
kušti do poskušnje 86 otrok obojiga spola vsaki dan
keršanski nauk, brati, pisati in rajtati učili, so učence
spráševali, in odgovori so bili večidel hvale vredni. Po
dokončani poskušnji so visoko častiti gospod korar in mestni
tehant Karl Corn, v pričó več gospodov in staršev, zgo-
rej imenvane darila 10 nar pridnišim šolarjam in 10 nar
pridnišim šolarcam podelili, kateri so jih bili grozno veseli.
Kér je meznarija in šola, katero smo že lani zidali, letas
popolnoma dodelana, se poslužim lete perložnosti, pohva-
liti vse tiste svoje dobre farmane, kateri so h nji ali v
denarjih ali z robo, ali s delam, ali pa tudi z vsim po-
magali; posebno se pa še tudi očitno zahvalim že zgorej
pohvaljenimu gospodu Jožefu Sevnigu, kateri so mi
vlani 50 gold. in zopet letas s svojim gospodam očetam,
poprešnjim lastnikom Bokave, vred 40 gold. za šolo
dali, in častitljivimu lastniku križanske grajšine, od ktere
sim ravno v ta namen 50 gold. prejel in v prid obrnil.

Bog naj poverne storjene dobrote vsim dobrotnikom
s časnim in večnim blagoslovom, in naj jih stori deležne
vsiga dobriga, kar se bo po naši šoli zgodilo!

Dobrova 30. Kimovca 1846.

Jožef Poklukar, fajmošter.

Prošnja na matere.

Ljube matere! opušajte mladih otročičev v cerkve
h božji službi nositi, kjer njih krič vas, okoli klečijoče
in gospoda pridigarja moti. Jim nimate varha pustiti,
ostanite same pri njih domá, in domá molite. Tudi sama
strežba otrok, revnih in bolnih je gospodu Bogu prijetna
služba božja.

Še bolj pa moram grajati navado, otroke na božje
pota nositi. Ali vas ne utruje že hoja zadosti, de še
te sirote saboj vlačite, ki z vami vred nadloge terpé?
Razun tega dolga nošnja otrokam gibljivost in prostost
udov zavira, jih v cerkvi mraz ali vročina in žeja ter-
pinči; in v drenji je clo njih življenje v nevarnosti. Ni
dolgo, ko nêse mati bolno detice cel dan hodá deleč na
božjo pot; pa prej kot do namenjene cerkve pride, ji
sirotiček po poti umerje. Druga se ravno na ta kraj z

bolehnim otročajam obljubi, se v majhno cerkev prisili in
v drenji déte vtlačí.

Matere! pomislite, de ste vé krive, če se kaj ta-
ciga zgodí. Obljubite — kakor Ana svojiga Samuela —
otročiče práv pobožno in v strahi božjim izrediti. Če
je bolno, išite pri zdravnikih in v zdravilih, ki jih je
Bog vstvaril, pomoč v zaupanji na gospoda Boga, in
ako je njegova sveta volja, vam jih bo ohranil. Ko go-
voriti začno, jih z Bogam soznajte, učite jih moliti, in
bolj terdne na nogah jih marljivo v cerkev — imate
perložnost, tudi v šolo — pošiljajte; zakaj zdaj jih klic
Jezusa zadéva: „Pustite male — otročiče — h meni priti!“
Musy.

Slovensko knjižestvo.

(Hrovaško-slovonska kmetijska družba) bo,
po oznanilu Dunajskiga nedeljniga lista, letas vpervic
pratiko ali kolendár za kmetovavce ali seljake na svitlo
dala. Práv serčno želimo, de bi to oznanilo gotovo bilo
in z velikim veseljem pričakujemo te nove pratike.

(Pesmi našiga slavniga pesnika gosp. Dr.
Prešerna) gospod Blaznik že natiskuje; prišle bojo
kaj lepo natisnjene pod nadpisom: Poezije dohtarja
Franceta Prešerna v nekih tednih na svitlo; 7 pol
je že natisnjenih. Ne samo Slovenci, temuč vsi Slovani
hrepéné — kakor smo od več strani slišali — po Pre-
šernovih sladko tekočih pesmih.

(Pervenci, različne piesme od gosp. P. Pre-
radovića), v Novicah že davno oznanjene, so zdaj v
Zadru na svitlo prišle.

Urno, kaj je noviga?

(Novo učilištvo kmetijstva v Gorici) so do-
volili naš presvitli Cesar Ferdinand, in s tem zopet
pokazali, kakó potrebna je prava vednost kmetovanja.

(Vinska terta) v nekim nogradu poleg Kölna
na Pruskim ni samó latas v drugič cvetela, ampak je
po oznanilu Dunajskih Novic tudi vdrugeč zrel sad
prinesla.

Prislovica Štajarskih Slovincov. *)

Dostikrat mala iskra velik oginj naredí. — Nad
kterim germom srake veliko regečejo, tam mora kaj
noter biti. —

*) Visoke časti vredni rajniki gosp. A. Krempf so nam več-
krat za natis v Novice poslali prislovic ali pregovorov
štajarskih Slovincov. Primerilo se je, de je pričijoča
nabera zastala, katero bomo jeli sedaj na svitlo dajati. Po
dokončanem natisu štajarskih pregovorov bomo brav-
cam 500 krajskih pregovorov v Novicah podali ktere
so učeni gosp. Jakob Zupan nabrali in v letu 1832 v
ilirskim listu razglasili. Pa le po toliko jih bomo v natis
dajali, kolikor nam bo prestora v vsakim listu za - nje
ostajalo.
Vreništvo.

Današnjemu listu je perdjana 22. doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajuju	
	17. Kozoper- ska.		12. Kozoper- ska.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	2	16	2	20
1 » » banaške...	2	21	2	42
1 » Turšice.....	1	24	1	30
1 » Soršice.....	—	—	1	40
1 » Réži.....	1	35	1	38
1 » Ječmena.....	1	10	—	—
1 » Prosa.....	1	9	1	6
1 » Ajde.....	1	17	1	15
1 » Ovsa.....	—	55	—	45

h 42. listu krajnskih kmetijskih in rokodelskih Novic. 1846.

Kdor želi, kako oznanilo v *Doklado* natisniti in Novicam perdjati, plača za vsako verstico z navadnimi srednjimi čerkami 3 kr., če oznanilo le enkrat natisniti da; dvakrat 4 kr. in trikrat pa 5 kr.

(44.)

Oznanilo.

Pri meni je na svitlo prišla:

Od leta do leta se po Slovenskim bolj razširjuje „**Velika Pratika**,“ ki jo visoko častitljiva Ljubljanska c. k. kmetijska družba na svitlo daja, in ktere ne kupuje samo kmet, ampak tudi obilno slovenska gospôda.

Ni tedej treba njeno vrednost na dolgo in široko razlagati, torej oznanim častitim bravam le *obsežek* nove pratike, s katerim se jim bo sama nar bolj priporočila.

Velika pratika ima dve pôli:

Perva pôla obseže *navadno pratiko* za celo leto z vsimi perstavki, ki jih bravec hoče vsak dan iz pratike zvediti, to je *mraknjenje sonca, mesčine nebne znamenja, spreminje lune*, in kar se v nobeni pratiki ne sme pogrešati, akoravno je gotova laž, namreč: *prerokovanje vsakdanjiga vremena*. Vsak mesec daje tudi dve *vganjki* za kratek čas. — Na koncu prve pôle so oznanjeni *evangelji za vsako nedeljo*, s katerimi se je lanjska pratika bravam prav zlo prikupila.

Druga pôla velike pratike obseže, prvič: *Semnje na Krajskim, Štajarskim, Koroškim, Goriškim in Reškim primorji*; drugič: *Napeljevanje za napravo drevesnih sadiš po vaseh*;

(2)

tretjič: *Dobre svete kmetam*; četertič: *Pomočke za gospodarje in gospodinje*;

petič: *Odperto pismice Novic na veliko letašnje pratiko*;

šestič: *Tarifo štempeljnev*.

Sklep pratike je: *Vošilo za novo leto*.

Kér je pratika za nar prostejšiga kmeta namenjena, je pisana s *starimi čerkami*; samó „*odperto pismice Novic*“ je v *novim* že navadnim pravopisu zloženo.

Dobí se pa tudi pri meni

sama prva pôla

imenovane velike, od c. k. kmetijske družbe na svetlo dane pratike pod imenom:

Nova pratika sa leto 1847.

Cena je 5 krajzarjev.

Ta pratika obseže vse to, kar smo poprej od *prve pôle* velike pratike na znanje dali, namreč: *navadno pratiko, mraknjenje sonca, mesčine nebne znamenja, spreminje lune, vganjke in nedeljske evangelje*.

Naj torej vsakdo, ki novo pratiko mojiga natisa kupiti želi, pogleda na njeno lice, kjer besede stojijo, ki jo od vsake druge pratike ločijo, namreč:

Natisnil in založil Jožef Blasnik.

Oboje pratike mojiga natisa ima na prodaj tudi gosp. *Jošef Gajger* v Celji.

Jožef Blasnik,

v Ljubljani na Bregu Nr. 190.

(53.)

(2)

Pri *Janezu Giontinitu*, bukvarji v *Ljubljani* je v založbi in na prodaj:

Življenje svete device Terezije.

Poslovenjeno v spodbudovanje slednjimu, zlasti tistim ženskiga spola, ki so njeniga imena. Z eno podobšino. V Ljubljani 1846. Veljá 12 krajc.

Življenje svete device Terezije je tukaj takó lepo pisano in v popisovanje so take lepe podučnja in navodi k pobožnjimu življenju vpleteni, de bi malo taci bukvic biti utegnili, ktere bi takó zaslužile med Slovenci razširiti se, kakor té. Še veči cenó pa jim da perstavek nekterih lepih in koristnih molitev, in nemoremo se zderžati, te bukvice zlasti častitljivi duhovšini priporočiti, ker so za podarjenje pridnim šolarcam na kmétih gotovo pripravne.

(55.)

Oznanilo vinokupčevavcam.

Oskerbništvo Mokriške grajšine da na znanje vsim kupčevavcam z vinam, de, ker so letas podložniki in vinorejci imenovane grajšine pozneje tergali, kakor druge leta, so tudi veliko boljšiga vina pridelali, in ker jih letas ni ne toča, ne druga nesreča zadela, so tudi veliko več vina kakor v družih letih perdobili; zato je tudi podpisana grajšina od svojih podložnih poprej in sicer okoli sv. Mihela desetino pobrala, de bo vinoprodaja práv veselo od rok šla.

Oskerbništvo Mokriške grajšine 5. dan Kozoperska 1846.

(56.)

Oznanilo.

V zalogi gosp. F. Müllerjeve bukvarnice na Dunaji, in tudi v vsih drugih imenitnijih bukvarnicah je na prodaj:

Obraz krajske dežele,

c. k. Veličastvu Ferdinandu I., našimu presvitlimu Cesarju, kralju ogerske in česke dežele i. t. d. z nar večim spoštovanjem in ponižnostjo posvečen in na svetlo dan od Henrika Freyerja; velja 10 gold. srebra.

Prejema se po vsih večih bukvarnicah, v Ljubljani pa per gosp. E. Honu, bukvozevu na starim tergi Nro. 157.

Razun tega je na svetlo prišla moja razlaga imenovaniga obraza pod naslovam:

Abecedni imenik (alphabetisches Verzeichniss)

vsih krajev krajske dežele v nemškem in krajnskim jeziku, ki kaže: v kateri tehantii in fari ta ali uni kraj leži, in na znanje daje, kakó deleč vsaka vas od fare stoji, kateri kresii, in katerimu velikimu ali malimu kantonu je pridružena i. t. d. Se dobí per E. Honu v Ljubljani in v vsih bukvarnicah, ter velja do zadnjiga Kozoperska le 45 kr., potem pa 1 gold. srebra.

Še zmirej se tudi dobí v nemškem jeziku:

Fauna krajske dežele,

ki je v letu 1842 na svetlo prišla in obseže pregled vsih do zdej na Krajnskem najdenih štironožnih žival, ptičev, golázen in rib, z latinskimi, nemškimi in krajnskimi imeni, ter velja 30 krajcarjev. — Branja vredno je, kar nemški časopis Isis, na svetlo dajan od slavniga Okna, v 5. zvezku leta 1843, stran 368 od imenovane Faune govori.

Ravno zdej tudi za natis pripravljam popis zeliš ali rastljin krajske in koroške dežele pod naslovam:

„Flora excursoria Carnioliae et Carinthiae“.

Ta knjiga bo obsegla zeliša, ki na Krajnskem in Koroškem rastejo, ktere sim na svojim večkratnim popotvanji ali sam ogledoval in naberl, ali

(2)

ktere so mi rodoljubni prijatli teh deželá na znanje dali. Ker bojo temu imeniku zeliš tudi slovenske imena predjane, torej ponovim še enkrat prošnjo, ki sim jo že v leti 1836 v Ljubljanskim časopisu razglasil, de bi mi vsi tisti, ki se z botaniko pečajo, slovenskih imén v ta namen poslati hotli.

V Ljubljani 3. Kozoperska 1846.

H. Freyer,

varh Ljubljanskiga muzeuma.

(57.)

Pri gosp. Alojzju Hofmanu,

prodajavcu tobaka in razniga družiga blaga v frančiškanarskih štacunicah se dobí:

Nar boljši štupa zoper šurke, stenice, miši in podgane.

(51.)

Oznanilo

kramarije pri Kovači (mlajim) v Šiški.

Ker sim une dni štacuno svojiga očeta v Šiški na svojo rokó prevzel, kjer bom prihodnjič ravno s takim blagam kupčeval, kakor do zdej moji spredniki; torej oznanim, de se pri meni raznih žlahtnih jednih in pitnih reči (špecarij) dobí na zbero, namreč: mnogoverstne sorte cukra in kofeta, žlahtniga laškiga, kakor tudi druge sorte olja, več sort laškiga pšena (rajža) nemškiga ješprenja, cikorije in veliko družih dišav (gvircov); razun tega pa tudi posebnih žlahtnih vin, to je: star Malaga, Cipro, Pikolit, mnogoverstne Karlovške vina, Jamajski rum i. t. d.

Vse te reči in veliko družih, kakoršnih posebno kmetje za svoje domačije potrebujejo, imam na zbiranje v svoji štacuni, nar boljši sorte in po práv niski ceni; kdor jih pride kupit, bo vidil, de mu jih nisim prehvalil.

Ravno takó vživo priporočim dragim kmetovavcam tudi štupo, ki sim jo te dni iz Dunaja dobil, s ktero se ozimina pšenica poštopa, predenj se seje, de snejtjava ne postane.

Le z dobrim blagam in majhno ceno si bom vseskozi prizadeval, dobro ime svoji štacuni, kakoršniga že davnej vživa, tudi prihodnjič ohraniti.

V Šiški poleg Ljubljane

17. Kimovca 1846.

F. J. Šmidt.